

ՄԱՅՆԱԴՈՍԱԿԱՆ

Ջեֆֆրի (ՎԱՀՄԵ Փ. ՄԱԼԷՋԵԱՆ)
— Մորիսեթ (Պատմական խոհեր.) Կ.
Պոլիս, տպ. Պատրիստիան, 1890. Երես
158, 8°: Գինն է 5 դրնի:

«Օւեփր», կեղծ անուամբ հրատարակած է հեղինակն արձակ եւ ոտանաւոր մանր գրութեանց այս հաւաքածոյն իրբեւ առաջին փորձ: Գրութիւնը չունի յիշեան առանձին մտադրութեան եւ մասնաւոր նշանակութեան արժանի բան մը. սակայն իրբեւ առաջին փորձ «ուեփր» տանաւանայ, հեղինակին կրնար յաջողած համարիլ: Կրնայ բառիլ՝ թէ իր տեսնութիւն այս երգոց մէջ յուսելից նշաններ ապագայ յաջողագոյն գրութեանց, եթէ միայն առաւել միտ դրուի բովանդակութեան ընտրութեան, լեզուի բնականութեան եւ անբռնազօտ տաղաչափութեան: Հեղինակը տակաւին նորարթէ է: Ցանցաւ չեն սեթեւեթեթ տողեր, որոնք շատ անգամ բառախաղ են առաւել քան բանաստեղծութիւն, յաճախ նաեւ մթին են լի իրթնութեամբ, չըսեք նաեւ անխմատ: Այս կարգի «բանաստեղծութիւն» անուանեալ գրութիւնները շատ հաճոյական կ'երեւան մեր արեւմտեան կարգ մը գրողներու: Գրութիւնքս մէջ կը գտնենք արդեօքեք տեղ տեղ գեղեցիկ գաղափար, բայց թոյլ ու կաղ եւ բռնազօտիկ տաղաչափութեամբ: Յայտնի է որ բանաստեղծութեան գլխաւոր ծանրակէտն է ընտիր ու վեժ գաղափար. բայց մեծ բանաստեղծ չի կրնար բառիլ անիկայ՝ որ չէ տիրած նաեւ լեզուին ու տաղաչափութեան, այնպէս որ վայելուչ, բայց ընտանեակ մեծ միանգամայն պայծառ ոճով կարենայ չափի վերածնել մտօք յոյացածը: Հեղինակը կը յայտնէ թէ «խնամ տարած եմ հայ լեզուին կանոնաւորութեան», բայց այս խոստումն անկատար կը գտնենք տեղ տեղ: Վերջապէս բաղձալի էր նիւթից առաւել զգուշաւոր ընտրութիւն: Բանաստեղծութեան նպատակը չէ լոկ զբօսալից, այլ զուարճանքնելով կրթել սիրտը: Այս նպատակին շատ յարմար չենք գտնել հասարակական բովանդակած քանի մը կտորները: Դժբախտաբար տար մատենագրութեան այսպիսի եւ նման իրաց մէջ վատթար ազդեցութիւն հետզհետէ կը զօրանայ մեր նոր մատենագրութեան մէջ: Յուսանք թէ հեղինակին գրելն՝ որ այս անգամ «այսպիսի միայն կրցաւ

ստեղծել», յաջորդ գրութեանց մէջ ազատ ըլլայ այս լեզուի խնդիրներէ:

Հ. Յ. Յ.

ՈՍԿԵՆԱՆ Ա. ԿՈՄԻՏԱՍ — Նոր
Ընթացք գաղղիկոսէն ի հայ թարգմանութեան, Մասն Ա—Ե, Կ. Պոլիս, Տպ. Յ. Գալստիան, 1889: Երես Ա—Ե 604, 8°: Գինն ստանդին 3 մասանց 2սկան դրնի: Վերջին մասանց 4սկան դրնի:

Այսու վերնագրով գաղղիկերէն լեզուի ուսման նոր դասագիրք մ'ի լոյս ելաւ Յ. Գալստիան տպարանէն:

Ամբողջ ընթացքն հինգ մասանց բաժնուած է, որոնց ամէն մէկն ուրոյն հատոր է: Գործքն նպատակն է աշակերտը քիչ ժամանակի մէջ գաղղիկերէն լեզուն հասկնալու եւ գաղղիկերէնէն հայերէն թարգմանելու վարժեցնելու:

Ա. Մարտ կը բովանդակէ նախնական հրահանգներ, այն է՝ այլեւայլ կարճ խօսքեր կամ փոքրիկ հատուածներ զանազան դասերու բաժնուած: Իւրաքանչիւր դասին սկիզբը դրուած է նորն դասին մէջ հանդիպող բառերու նաեւ ասացուածներու ցանկ մը: Հանդերձ իրենց նշանակութեամբն Ուսանելի վերնագրին տակ: Ասոր կը յաջորդէ գաղղիկերէն փոքրիկ հատուած մը՝ Իւրաքանչիւր վերնագրով, որ ամենաշիւքին եւ կարճ խօսքերէն սկսելով հետզհետէ կ'ընդարձակի յաջորդ դասերու մէջ:

Բ. Մասն է Համառօտ, բայց ամբողջ իւրաքանչիւր մը գաղղիկերէն լեզուի, որ կը բովանդակէ ամբողջ Մասնաւոր բաժնի. իսկ Համառօտութեան լեզու արուած է: Հեղինակը մեծ փոյլ տարած է գործոյն համառօտութեան մէջ լեզուն բառագիտական ամէն կարեւոր բաներն աւանդելու:

Գ. եւ Դ. Մասերն կը բովանդակեն քիչ մ'աւելի ընդարձակ ոտանաւոր եւ արձակ ընտիր կտորներ, մանրամասն պարբերական օգտակար հատուածներ: Անմանօթ բառերու նշանակութիւնք, եւ ժողովրդի կտորներու մեկնութիւնք փակագծի. նշանակուած, եւ կարեւոր մեկնութիւնք ծանօթութեանց մէջ աւանդուած են:

Ե. Մասն գաղղիկական ընտիր մատենագիրներէ խնամք քաղեալ արձակ եւ ոտանաւոր հատուածներն են, հանդերձ համառօտութեան լեզու լեզու լեզու լեզու մատենագիր մասին:

Գործոյն բովանդակութեան վրայ սոյն համառօտ տեղեկութիւնը տալէն ետեւ՝ կը յաւելուի թէ հեղինակն իւր ձեռնարկութեան մէջ